

МОДЕЛЮВАННЯ ЯК КАТЕГОРІЯ ПРИКЛАДНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

Філіппова Ніна Михайлівна
кандидат філологічних наук,
доцент, професор Національного
університету кораблебудування
імені адмірала Макарова
(м. Миколаїв)

"Чтоб видеть высоту я падаю на дно"

К. Бальмонт

Проникнення процесів інформатизації і комп'ютерної інтеграції у всі сфери життя людини дозволяє говорити про стратегічне значення всього, що пов'язано із міждисциплінарними теоретичними дослідженнями і практичним використанням. Багато хто вважає, що у першій половині цього століття міждисциплінарність дозволить сформулювати єдину теорію штучних систем, тому синергетичний характер сучасної лінгвістики взагалі і прикладної лінгвістики зокрема не може не викликати зацікавленості у всіх, хто якимось чином пов'язаний з проблемами аналізу і осмислення або з проблемами практики навчання майбутніх прикладних лінгвістів.

У такому випадку представляється доречним із самого початку навчання висвітлити зв'язки між тими теоретичними і практичними курсами, які пред'являються студентам, і взагалі розглядати цілісну картину навчального процесу на основі інтегративного підходу до комунікативної, епістемічної та когнітивної функцій мови.

Як відомо, прикладні задачі, які реалізує комунікативна функція мови, пов'язані, наприклад, з такими дисциплінами, як переклад, теорія і методика викладання мови, теорія і практика інформаційно-пошукових систем, штучний інтелект. Прикладні задачі, які реалізує когнітивна функція мови, пов'язані з комп'ютерною лінгвістикою, математикою, логікою, теорією алгоритмів, психолінгвістикою. А прикладні задачі, які реалізує епістемічна функція, пов'язані з лексикографією, термінознавством.

Представляється також логічним виділення блоків дисциплін, аналіз взаємовідношень між ними, з одного боку, і між дисциплінами в блоках, з іншого. Це дійсно дозволяє більш ефективно побудувати весь курс навчання.

Взагалі ще у 80-ті роки світова наука наближається до відкриття законів, дія яких забезпечує цілісність природних і суспільних явищ, які знаходяться у стадії розвитку, а тобто фундамент синергетичного підходу було закладено тоді, коли фахівці у різних галузях знань відкрили загальні детермінанти природних процесів. І дійсно ключові концепти фільтруються під єдиним кутом зору, взаємодоповнюють свої досягнення і реалізують міждисциплінарний, інтегрований підхід до практики і теорії вивчення мови і мовлення.

У такому випадку корисно вже з самого початку особливо виділити можливість моделювання: 1) дійсності, яка концептуалізується тим, хто здійснює комунікацію; 2) об'єкту (мова); 3) діяльності того, хто використовує мову у різних умовах (мовлення). Тому виникла ідея створення посібника-хрестоматії. Перший розділ посібника присвячений можливості моделювання сфери знань і картини світу. Модель світу визначається як сукупність знань про світ або як частина когнітивної структури індивіда презентується у вигляді структур різного типу (фрейм, схема, план та сценарій).

Другий розділ присвячено моделюванню мови: компоненти мовленнєвих актів, типи мовленнєвих актів і т.п.